UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

4. Gaude virgo gloriosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-56381

Visual Library

difficultatibus, quibus eam nauigationem Satanas impedire conatus fuit. Sed Virginis ope omnia ſuperauit impedimenta, & tam præclara operatus eſt ad Dei gloriam, & populorum illorum ſalutem & lucem. Dicat ergò & S. Xaverius Mariæ: *Salue Porta, ex qua mundo lux eſt orta.* Dicat cum Apoſtolo: *Oſtium mihi magnum apertum eſt, & euidens, & aduerſarij multi.* Sed quis aperuit? Maria. Quis hoſtes & aduerſarios ſuperauit? Maria. Quis lucem illuc invexit? Maria, Porta lucis fulgida. Quis evicit pericula tanta, nebuloſas tempeſtates, & frementia maria? *MARIA.*

1. Cor. 16.

Quapropter ſupradictus Emmanuel Portugalliæ Rex, patefacta iam India, primùm omnium toto regno ſupplicationes indixit: deinde Mariæ Virgini, eius nauigationis Præſidi, ædificatam à Henrico Principe ædiculam in ipſo aditu portus Vliſſiponenſis miram in altitudinem extruxit & auxit. Ad eius Templi cuſtodiam, & cæremonias, & naualis præſertim turbæ, Ducumque expiandos animos, eximia ſanctitate Monachi acciti ſunt è Hieronymiana familia: locus ſumpto à Chriſti incunabulis nomine, Bethleem dictus, in primis totius Hiſpaniæ, tum ſtructura, tum religione viſendus. Hæc Maffeius teſtatur, lib. 2. Hiſtor. Agnonit igitur Rex, quàm aptè Mariæ conveniret vtraque hæc Salutatio: *Salue Portus, ſalue Porta.*

SECT. IV.

GAVDE VIRGO GLORIOSA.

Amor duplex amicitiæ & concupiſcentiæ.

THeologi duplicem amorem diſtinguunt, vnum vocant amorem amicitiæ, alterum concupiſcentiæ. Amorem amicitiæ vocant, ſive beneuolentiæ, quo alicui omne bonum optamus purè propter ſe, & de eius bono gaudemus purè propter ipſum, non propter commodum vllum noſtrum. Amorem concupiſcentię vocant, vel mixtim amorem amicitiæ & concupiſcentiæ, quando alicui bonum optamus, & gaudemus, quia indè in nos reſultat aliquod etiam commodum vel bonum. Sic ex amici opibus, potentia, gloria, in amicum refluit promotio, honor, beneficium, & indè gaudium illi & congratulatio. Hic amor non eſt purus, nec perfectus. Ideò S. Doctores, cùm de amore Dei, & de gaudio ob Deum loquuntur, volunt eſſe omninò purum & perfectum, vt ſit amor & gaudium de Deo propter Deum. Hoc commendant, & aliud omne imperfectionis arguunt. Audi S. Auguſtinum: *Eſt autem gaudium quod non datur impijs, ſed ijs qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipſe es: & ipſa eſt beata vita, gaudere de te, in te, per te. Ipſa eſt, & non alia; qui autem putant eſſe aliud gaudium, ſectantur illud, nec tamen verum.*

Lib. 10. Confeſſ. c. 22.

Hunc amorem & gaudium conantur in hac vita ſibi comparare, qui perfectionis ſunt auidi ſectatores; & per Dei gratiam amoris illius & gaudij compotes fiunt. Huc ſpectat quod pia quædam perſona dixiſſe legitur de ſe ipſa, cum humili & ſincera confeſſione: *Experior me ita animo compoſitam, vt nihil me gaudio afficere poſſe videatur, niſi quod Deus ſit: immò videtur mihi hoc gaudium experimentale minimũ eſſe ſed affectui meo abundè ſufficit, quod Deus ſit, & gaudeat ipſe ſe eſſe quod eſt.* Hæc vere pura eſt benevolentia, purum gaudium quod hic inchoatur in via, perficietur in patria, vbi vnuſquiſque magis de Dei, quàm de ſua beatitudine gaudebit.

Huc etiam referri poteſt, quod S. Auguſtino nonnulli adſcribunt: *Domine valdè exultat in te anima mea, dum cogitat quod tu ſis Deus meus. Verumtamen ſi fieri poſſet vt Auguſtinus eſſet Deus, & tu eſſes Auguſtinus, omninò vellem eſſe Auguſtinus, vt tu eſſes Deus,* Quod quidem intellige nõ de mutatione perſonæ in perſonam, aut ſubſtantiæ in ſubſtantiam, ſed de mutatione ſtatus in ſtatum, ſive de mutatione conditionum & qualitatum. Si enim Deus mutaretur in perſonam, aut ſubſtantiam Auguſtini, tunc deſineret eſſe Deus. Et ſi Auguſtinus mutaretur in ſubſtantiam Dei, deſineret eſſe Auguſtinus, & fieret Deus: atque ita & à ſeipſo & à quocumque alio ſuper omnia amandus eſſet, & cuilibet præponendus. Senſus ergò ſententiæ eſt: Si per impoſſibile fieri poſſet vt Auguſtinus manens in perſona & ſubſtantia Auguſtini, dotes tamen & excellentias Dei conſequi poſſet, ſapientiam, potentiam, gloriam Dei, ita vt ab omnibus haberetur Deus: viciſſim ſi fieri poſſet, vt Deus manens in ſua natura deſcenderet ad ſtatum, abiectionem, & infirmitates Auguſtini, ſi indueret ſpeciem & formam Auguſtini, ita vt ab omnibus haberetur Auguſtinus, Ego dicerem, Domine eſto Deus vt antè omnipotens, omniſcius, & glorioſus; Ego verò ſim Auguſtinus, miſer, abiectus, inglorius, ignorans, vt antè fui. Tuæ enim naturæ, id eſt, Diuinitati, debentur illæ excellentiæ; meæ autem debetur miſeria & infirmitas. Tibi ergò cupio, & tranſcribo omne bonum tuum, tu es Deus meus & amor meus. Ita Cornelius in cap. S. Ezech.

Amor S. Auguſt. erga Deũ Ribadeneira, Roſſignolius, Lancilottus, Doctor. Ord. S. Auguſtini, id ei tribuit in vita S. Auguſtini.

Sicut autem de Deo gaudium concipere debemus propter ipſummet, & propter infinitas ſuas perfectiones eſſentieles, quia ipſe eſt ſumma & infinita in ſe bonitas, potentia, ſapientia, ſanctitas: ita quadam proportione congaudere debemus Mariæ propter ipſam: quia ſcilicet Deus eam tot donis & priuilegijs, tot gratijs & benedictionibus præuenit, & glorioſam effecit; eam ſuæ bonitatis, potentiæ, ſapientiæ, ſanctitatis, gloriæ participem efficiens ſuper omnes creaturas; ita vt ſuper eam nihil ſit niſi Deus. Hoc ipſa per vocem Eccleſiæ à nobis poſcere auditur, dum canitur: *Congratulamini mihi, quia cùm eſſem paruula, placui Altiſſimo, & de meis viſceribus genui Deum & hominem.* Propterea & propheticè ipſa pronunciauit. *Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes, quia fecit mihi magna, qui potens eſt.* Hoc itaque adimplemus, dum hic canimus: *Gaude Virgo glorioſa, ſuper omnes ſpecioſa.* Quia dicere-

Congaudendum B. Virgini quemadmodũ Deo, ſed cum proportione.

Luc. 1.

mus

mus: Nos Tibi congaudemus, & virginitati tuæ, & ſpeciei tuæ, & gratiæ, & electioni tuæ, & gloriæ ac exaltationi tuæ, ô Virgo glorioſa!

Gratiſſimum eſt Virgini, quando pia & læta mente gaudia renouamus & rememoramus, ſive quæ in terris, ſive quæ in Cœlis eſt conſecuta: quãdo magnificat anima noſtra Dominum cum anima eius, & exultat ſpiritus noſter cum ſpiritu eius in Deo ſalutari ſuo, quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, & prævenit eam in benedictionibus dulcedinis numquam obliuioni tradendæ, ſed totis ſæculis celebriter rememorandæ, immò tota æternitate cum iubilo Angelorum & hominum renouandæ.

Recitatio Coronæ quinque Decadũ in memoriam quinque myſteriorum primariorũ gaudioſorum B. Virgini eſt grata. In Stellario l. 2. p. 2. & 3.

Quapropter pius Eccleſiæ mos, à S. Dominico, & alijs Sanctis originem ducens, offert ei Coronam floridam ex quinque Decadibus, in quibus quinquageſies *Aue Maria* repetitur, contextam in memoriam quinque primariorum myſteriorum, quæ gaudioſa dicuntur. Exemplis poſſet comprobari varijs, gratiſſimum id eſſe Virgini.

S. Bernardinus teſtatus eſt quicquid vnquam gratiæ & chariſmatum cœlitus obtinuit, ſe illud obtinuiſſe per devotam recordationem gaudiorum B. Virginis Mariæ, in quorum honorem quotidiè coronam recitabat. Refert quoque Pelbartus Ordinis Minorum Theologus dicto Bernardino ſemel coronam magno pietatis ſenſu recitanti Deiparam apparuiſſe, ſicque eum allocutam fuiſſe: *Bernardine, devote mi famule, multum mihi in tua devotione complacui, pro qua impetraui tibi à Filio meo gratiam verbi, & miraculorum. Ac ſcito tandem te in cœlis gaudij mei participem futurum.* Quod vtrumque promiſſum conſecutus eſt Bernardinus.

Certè ab adoleſcentia addictiſſimus fuit Virgini huic ſpecioſæ, eius ſpeciem internam & puritatem contemplando, & in ea ſibi complacendo. Quapropter quotidiè manè extra portam Vrbis Senenſis egrediebatur, vbi Imago quædam Virginis viſebatur, quam ipſe tenerrima devotione de die in diem ſalutare non omittebat. Cumque familiares & domeſtici interrogarent, quò tam frequenter exiret, reſpondebat ſe quamdam viſitare amicam ſupra modum ſpecioſam & dilectam. Nec intellexerunt quid vellet; ſed animum ſuſpicione pendulum gerebant, donec eum explorantes, aliquoties coram dicta imagine orantem repererunt. Poterat ergò meritò ipſe iuxta Portam orans, & in imagine ſua Virginem ſalutans, illud dicere: *Salue Porta, ex qua mundo lux eſt orta, Gaude Virgo glorioſa, ſuper omnes ſpecioſa.*

Gratum item recitare ſepties ſalutationem Angelicã, in honorem 7. gaudiorũ

Alijs etiam pijs in Virginem familiare eſt per ſingulos dies recitare ſepties Angelicam Salutationem, in honorem ſeptem gaudiorum, quibus cum Filio in terris perfuſa fuit in ſeptem myſterijs. In annunciatione ſcilicet & legatione Angelica, quando agnouit ſe Dei Matrem electam: In viſitatione Elizabethæ, quando erupit in ſuauiſſimas Dei laudes. In Natiuitate Filij, quando germinauit vt Lilium lætabunda & laudans in medio Angelorum: In adoratione Magorum ab Oriente Stella duce advenrantium, quando gauiſi ſunt & ipſi gaudio magno valdè: In inventione Filij in templo, quando poſt luctum aliquot noctium lætitia ſpeciali delibuta fuit, ob theſaurum ſuum, & cordis auream gemmam repertam: In Filij glorioſa Reſurrectione, & prima ei facta apparitione, cantantibus Angelis, *Regina cœli lætare:* In Aſcenſione eiuſdem triumphante, duplici eum caterua gloriosa cingente, & in cœlum comitante, aut præeunte. In ſingulis ergò myſterijs iſtis gaudioſis rectè illud Mariæ rememorabimus: *Gaude Virgo glorioſa.* Hoc ei pergratum eſt, ſi & nos in illis gaudium congratulationis eliciamus, & ibi concaleſcat cor noſtrum, in meditationeque noſtra exardeſcat tunc ignis lætitiæ & amoris. Horum gaudiorum rememoratio quotidiana per ſeptem *Pater* & *Aue Maria* commendatur omnibus, qui ſacro Sodalitio Beatæ Mariæ de Carmelo adſcribuntur, ſecundùm dicti Sodalitij pias Regulas. Per id etiam fit vt meminerimus quàm iuſto titulo Maria dicatur per excellentiam, CAVSA NOSTRÆ LÆTITIÆ.

Neque ſolùm Mariæ gratum eſt, ſi rememoremus gaudia, quibus in terris affecta fuit, ſed etiam illa quibus fruitur nunc in cœlis. Hoc enim ipſa dilectis ſuis ſeruis ſignificaſſe legitur, ſcilicet B. Arnulpho Ciſtercienſis Ord. vt refert Franciſcus Moſchus in eius vita: & longè antè B. Thomæ Cantuarienſi. Huic Virgo Mater ſe videndam offerens, dum Salutationem Angelicam ſepties iteraſſet magno pietatis ſenſu in honorem ſeptem gaudiorum, dixit. *Obſequium tuum, ô Thoma, mihi acceptum eſt: ſed cur tantùm meminiſti eorum gaudiorum, quibus afficiebar in terris? Recole etiam in poſterum ea, quibus fruor in cœlis: nam honorantẽ tam hæc quàm illa in hora exitus ſolabor, & ſiſtam Filio meo dilecto.* Mirè exultans Thomas, ait: *Qua ratione, ô Domina mea dilectiſſima id præſtem, cùm illa ignorem niſi te docente? Cui Virgo: Septem ſunt primaria, quæ etiam ſeptena ſalutatione honorabis. Sunt autem hæc:*

Septem primaria gaudia, quibus B. Virgo in Cœlis perfruitur.

1. *Gaudeo quia propè Sanctiſſimam Trinitatem ſupra rem omnem purè creatam, primos honores obtineo.*

2. *Quia intemeratæ Virginitatis aureola omnes Angelorum & Sanctorum Ordines longè antecello.*

3. *Quia ingens lumen gloriæ meæ, inſtar Solis Curiam cœli illuſtrat vniuerſam.*

4. *Quia omnes cœli indigenæ me vt Deiparam venerantur, & colunt.*

5. *Quia à Filio nacta ſum facultatem quidlibet impetrandi.*

6. *Quia olim in terris mihi immenſa fuit collata gratia: meisq; clientibus iam in cœlo ingens gloria à Filio eſt præparata.*

7. *Quia gloria mea nouis ſurget incrementis ad diem vſque extremum, & indè perennabit in omnem æternitatem.*

Sic hæc gaudia refert Kalendarium Mariæ

Virg.

virg. Decemb. 29 Quæ paulò aliter eodem tamen fere ſenſu referuntur in vita Beati Arnulphi, ſicut retulimus explicantes illud, *Vt videntes Ieſum ſemper collætemur*, Ave Maris Stella.

Affectus Caroli filii S. Brigittæ erga B. Virgin.

In hoc ſancto Exercitio videtur verſatus fuiſſe Carolus filius S. Brigittæ, ideoque felicem nactus fuit mortem, protegente eam Beatiſſimâ Virgine à dæmonum inſidijs & aſſultibus, ob piam & frequentem memoriam quam habuerat gaudiorum & gloriæ ipſius. Sic enim teſtatur Beata Virgo in quadam revelatione facta Brigittæ: *Dum hæc anima in corpore erat, magnam charitatem habuit ad me, revolens hoc ſæpius in corde ſuo, quòd me Deus ſuam Matrem dignatus ſit facere, & quòd ſuper omnia creata voluit me exaltare: & ex hoc tantâ charitate cæpit Deum diligere, quod in corde ſuo dicebat ſic: In tantum ego gaudeo, quòd Deus Virginem Mariam Matrem ſuam habet ſuper omnia chariſſimam, quòd nulla creatura vel corporalis delectatio eſt in mundo, quam ego in permutationem illius gaudii reciperem; immò illud gaudium omnibus delectationibus terrenis præferrem; & ſi poſſibile eſſet, quòd illa in vno puncto minimo à dignitate in qua eſt, remotior fieri poſſet, ego magis in permutationem eligerem in profundo inferni æternaliter cruciari. Et idcircò ſit ipſi Deo pro benedicta gratia & illa immenſa gloria quam dedit ſuæ Matri digniſſimæ infinita gratiarum actio & gloria ſempiterna.* Hæc Maria de Carolo atteſtata eſt, vt habetur l. 7. reuel. c. 13. O miram benevolentiam, purumque affectum & pietatem erga Deiparam, propter quam non potuit perire tantæ pietatis filius parthenius!

Affectus S. Brigittæ erga eandem Virginē.

Hunc autem pietatis affectum didicerat à Matre ſua Brigitta; tantum ſcilicet pia valet educatio & inſtructio! Refert enim ipſa ſe quodam die coram Virgine glorioſa proſtratam corpore, ſpiritu autem miro modo elevatam, hiſce aut ſimilibus verbis eam compellaſſe: *O Maria*, *Mater Ieſu, ſis in æternum benedicta, & benedictus Filius tuus Ieſus, ob gaudia quæ hactenus in me ſum experta, propter felicitatem quam es conſecuta, quòd ſis Mater eius honorificata. Teſtis mihi ſit Filius tuus, qui omnium ſcrutatur corda, an non magis te ſine comparatione diligam, quàm proprios natos meos: Et an non potiùs eligerem numquam diem lucemque hanc Solis percepiſſe, quàm Mariam Matrem Dei, ſicut eſt, non eſſe: immò quod potius optarem in abyſſum inferni deſcedere, quàm audire quòd Maria non ſit Mater Dei & Regina Vniverſi.* Hoc verò reſpondit Maria: *O filia, certa ſis quòd Maria quam diligis, tibi longè meliùs proderit, quàm tibi ipſi atque quodque filiis tuis mille millies melior Mater erit quàm tu ipſis.* Mira certè pietas, & digna quæ Matribus & filiis inculcetur. Alta merces Matris Mariæ erga filios adoptiuos, puro amore in Matrem talem affectos, gloriæque eius zelotypos.

SVPER OMNES SPECIOSA
DE PVLCHRITVDINE B. VIRGINIS CORPORALI.

Exterior Corporis pulchritudo eſt fallax. Prov 31.

DE exteriori ſpecie corporis, quam ambit fæmineus ſexus, qui ſolet eſſe philocoſmus, aſſerit Sapiens fallacem eſſe & fugacem, ideoque in illa non eſſe gloriandum, nec animum ei adiiciendum: *Fallax gratia, & vana eſt pulchritudo; mulier timens Dominum ipſa laudabitur.* Quaſi dicat Venuſtas gratioſa, ſiue naturalis, ſive adſcitia, citò tollitur & evaneſcit, fallitur & fallit, brevis eſt & caduca; deperit per morbum, ætatem, laborem, aliaque accidentia: At pulchritudo in timore & gratia Dei ſita, ſolida eſt & vera, manens in ſæcula, dignaque laude verâ coram Deo, Angelis & hominibus, ideoque toto ſtudio ambienda, & conſervanda.

Comparatur floribus Vernis

Certè antiqui Patres & Sapientes, propter fallaciam hanc & fugacitatem, & pulchritudinem corpoream, quæ ludibrium eſt temporis & ægritudinis, compararunt floribus vernalibus, qui exiguo tempore in ſuo perſeverant decore. Quare S. Nazianzenus eam vocat, *Fragile bonum*, Orat. 31.

Forma bonum fragile eſt, quantumque accedit ad annos,
Fit minor, & ſpatio carpitur ipſa ſuo.

Advertunt etiam nonnulli, illas mulieres quæ ſacris in literis à pulchritudine laudem habent, nomen habuiſſe à floribus vel plantis. Sic Thamar idem eſt quod Palma, hæc Abſalonis ſoror, ob venuſtatem ab Ammone fratre legitur concupita, 2. Reg. 14. Suſanna idem eſt quod Lilium, in huius concupiſcentiam ob pulchritudinem exarſerunt Senes, Dan, 13. Eſther, dicta Edeſſa, idem eſt quod myrthus, vel myrthea; hæc ab Aſſuero maximè eſt adamata ob gratiam & ſpeciem. His interim nominibus ſignificatur, decorem & pulchritudinem mundanam eſſe ſicut plantarum, florum, arborum, herbarum; fugacem ſcilicet, de qua dicere poſſis: *Manè ſicut herba tranſeat, veſpere decidat, induret, & areſcat.* Sic & de hædera Ionæ vnâ nocte exareſcente dicitur in Hebræo: *Filia noctis erat, filia noctis periit.* Et de Roſa, qui flos eſt venuſtiſſimus, ſuavcolentiſſimus, pulcherrimus, quia caduci tamen eſt decoris, eo die deflorens quo floruit, canit Poeta: *Iſa. 29* *Ionæ 4.*

Quàm longa vna dies, ætas tam longa roſarum,
Quas pubeſcentes iuncta ſenecta premit.

Quapropter Roſa, ſicut & alij flores, index eſt vanitatis mundanæ incorporea formoſitate, & omni alia caduca inanitate; cum vnius diei ſpatio foliis reſplendens, mox ijs languidis in terram ſternitur, ſolis ludibrium, ventorum ſufflamentum, pedum calcantium opprobrium. De hac re ſat concinnè luſit Poeta Gallus: